
Shri Gita Gangeyam or Subrahmanya Ashtapadi

శ్రీగీతగాణ్యేయం అథవా సుబ్రహ్మణ్యాష్టపదీ

Document Information

Text title : Gita Gangeyam or Subrahmanya Ashtapadi

File name : gItagAngeyam.itx

Category : subrahmanya, aShTaka, gItam, kRitI

Location : doc_subrahmanya

Author : Vishwanatha Sastry, (kAnADukAttAn) Kanaadukattan, Tamil Nadu

Transliterated by : Rajani Arjun Shankar rajani_arjun at yahoo.com

Proofread by : Rajani Arjun Shankar rajani_arjun at yahoo.com

Description/comments : See Notes for mUlam with additional details

Acknowledge-Permission: Murugan Thiruvurul Sangam, Pranatharthihara Naamasankeerthana
Mandali, P. Venkataraman, Bangalore

Latest update : June 22, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 9, 2023

sanskritdocuments.org

శ్రీగీతగాణ్డేయం ఆధవా సుబ్రహ్మణ్యాష్టపదీ

ఆష్టపదీ - ౧

శ్లోకాః -

కస్త్యం బ్రూహి దయస్వ మేఽతిపలితః కస్తే పితా కామజిత్
సమ్ప్రాప్తోఽసి కుతోఽచలాత్ కిము ఫలం ముఖ్యం ప్రియాలోకనమ్ ।
తన్మేఽద్యైహి సహాయతాం దుహితురిత్యుక్త్యా పులిన్దే గతే
వల్లి-షణ్ముఖయోర్భవన్తు భవతాం భద్రప్రదాః కేలయః ॥ శ్లో. ౧॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

శ్రీమన్-మయూర-భూధర-శిఖరాభరణస్య భగవతః కృపయా !
శ్రీ-సుబ్రహ్మణ్యస్య ప్రచోదితోఽయం జనః ప్రయతతేఽత్ర హి ॥ శ్లో. ౨॥ (ఆర్యా - ౧౨/౧౮)

సౌపర్వణీమిహ గిరం సఫలాం విధాతుం
వాఞ్ఞాన్ విచిత్ర-సరసాం కవితాం చ లభుమ్ ।
శ్రీ-విశ్వనాథ-కవిరాతనుతేఽద్య హృద్యం
శ్రీమత్-కుమార-చరితామృత-వర్షి కావ్యమ్ ॥ శ్లో. ౩॥ (వనస్తతిలక - ౧౪)

జహతు కాల-భయం రసికా జనాః
దధతు కావ్యమిదం హృది వాచి చ ।
దదతు శమ్భు-సుతే నిజ-చేతసః
చరితుమన్తర-మాశ్రిత-వత్సలే ॥ శ్లో. ౪॥ (ద్రుత-విలమ్బిత - ౧౨)

లక్ష్మీం పక్ష్మలయత్యుదార-లలితాం వ్యాకోచయత్యన్వహం
వాచం మాక్షిక-చాతురీ-పరజషం పుష్పాతి పుణ్యం యశః ।
ఆధత్తే భజతా-మరోగ-తనుతా-మన్యాదృశం వైభవం
దత్తే దారుణ-మోహ-వారణ-చణం బోధం నృణాం షణ్ముఖః ॥ శ్లో. ౫॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

ఆష్టపదీ - ౧ (మాలవ రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

అమర-నదీ-సలిలే, (ప్రభో కుమార) రవి-కోటి-సమానమ్ ।
పనిత-మహాముని-కృత-బహుమానమ్ । షణ్ముఖ ధృత-తైజస-రూప ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౧॥

హిమ-గిరి-తట-నికటే, (ప్రభో కుమార) శర-కానన-నిష్ఠే ।
తదను విరాజిత-జలజ-వరిష్ఠే । షణ్ముఖ శ్రిత-దైవత-జాల ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౨॥

విబుధ-జన-సముదయే, (ప్రభో కుమార) పరివారక-భావమ్ ।
గతవతి యోజిత-శావక-భావమ్ । షణ్ముఖ రుచి-భర రమణీయ ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౩॥

హరి-వచసోపగతే, (ప్రభో కుమార) బహులా-సముదాయే ।
త్విమమనుజాగృహి హిత-స్సుత-పేయే । షణ్ముఖ శిశు-షట్కూల-దీప్త ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౪॥

వృషభ-గతే గిరిశే, (ప్రభో కుమార) స్వ-విలోకన-కామే ।
సముపగతే ముదమాపిత-సోమే । షణ్ముఖ గిరిజా-కలితైక్య ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౫॥

పయసి వదన-గలితే, (ప్రభో కుమార) జననీ-సువిత్తిరే ।
ముని-తనయాన్విత-సరసి సుపూర్ణే । షణ్ముఖ శ్రిత-శైల-సుతాఙ్క ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౬॥

త్వయి చలతి సపితృకే, (ప్రభో కుమార) రజతాచల-శృంజే ।
వివిధ-విలాస-క్రతు-వసిత-తుణ్ణే । షణ్ముఖ సుర-భయ-హర-లీల ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౭॥

ససుహృదఖిల-భువనే, (ప్రభో కుమార) కృతవానసి లీలామ్ ।
ఇతర-సుదుర్లభ-విభవ-విశాలామ్ । షణ్ముఖ బహు-విక్రమ-శీల ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౮॥

స్వీకురు లలిత-పదం, (ప్రభో కుమార) స్తవమతి-రస-భరితమ్ ।
విశ్వనాథ-కవిना కృతమేతమ్ । షణ్ముఖ నవ-వీర-సమేత ॥
జయ శిఖిశైల-పతే ॥ ౯॥

అష్టపదీ - ౨

శ్లోకా -

గణ్డం తుజ్జయతే, ముదా శరవణం శర్మ-ప్రదం తన్వతే
 దేవాన్ మోదయతే, పయోద-బహుల-మాత్యః నిజాః కుర్వతే ।
 శాపాన్మోచయతే పరాశర-సుతా-నాతన్వతే సమ్మతం
 పిత్రా, సర్వ-జగత్తలే కలయతే లీలాం నమస్తే విభో ॥ శ్లో. ౬ ॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)
 ముక్తానుద్ధరతే, శుచం శమయతే, సౌలభ్య-మాబిభ్రతే
 విద్యాం వేదయతే గుణాన్ ఘటయతే శక్తి-క్షయే బిభ్రతే ।
 పాపం లోపయతే, కలిం లఘయతే, నీరోగతాం తన్వతే
 వీరాన్ పాలయతే, దయాం కలయతే, వల్లిశ తుభ్యం నమః ॥ శ్లో. ౭ ॥ (శార్దూల-విక్రీడితం
 - ౧౯)

అష్టపదీ - ౨ (భైరవీ రాగే, త్రిపుట తాలే గీయతే)

రజిత-శిలోచ్చయ-భూషణ । భవ-భీషణ ।
 విదలిత-కనక-మహీధ్ర ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౧ ॥
 ముని-మఖ-జనురజ-శాసన । భయ-నాశన ।
 శ్రీత-సుర-బల-పతి-భావ ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౨ ॥
 నిగడిత-మత్త-విరిచ్చన । బుధ-రజ్జన ।
 ప్రణవ-పదార్థ పురాణ ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౩ ॥
 నిజ-వపుషా పితృ-మోహన । శిఖి-వాహన ।
 నవమణి-మయ-గల-హార ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౪ ॥
 క్రౌచ్చ-మహీధర-భేదన । శుభ-సాధన ।
 వినిహత-తారక-దైత్య ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౫ ॥
 సింహ-ముఖాసుర-ఖణ్డన । కలి-దణ్డన ।
 రణ-హత-సుర-రిపు-శూర ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౬ ॥
 సురపతి-తనుజా-వల్లభ । రిపు-దుర్లభ ।
 కృత-పరశిఖరి-విలాస ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౭ ॥
 శుభమిహ మే ప్రతిపాదయ । సకృపోదయ ।
 తవ పదకమల-నతాయ ॥ జయ జయ దేవ గుహ ॥ ౮ ॥

విశ్వనాథ-కవి-భాషితమ్ | గుణ-భూషితమ్ |

శ్లోణ వర-మంగళ-గీతమ్ || జయ జయ దేవ గుహా || ౯ ||

శ్లోకః -

మారుత్వతీ-మదన-మాద్యదపాఙ్గ-సజ్జైః

కాతర్య-విస్మయ-సుహృత్త్వ-మృదు-ప్రసజ్జైః |

ఇన్దీవర-స్రగభి-మణ్డతవద్ విభాన్తి

శ్రేయస్తనోతు శర-సమ్భవ-గణ్డ-పాలీ || శ్లో. ౮ || (వసన్తతిలక - ౧౪)

అష్టపదీ - 3

శ్లోకా -

వనే వల్లిం భిల్లిం వికచ-నవమల్లి-మృదు-తనుం

ముహుర్నత్వా స్మృత్వా గుహ-గుణ-మరుద్ధ్వా ధృతి-లవమ్ |

స్మరాధీనాం దీనాం జ్వర-మసహమానాం విరహజం

సఖి వాణీ-మేణీ-శిశు-దృశ-మభాణీత్ సుధిషణా || శ్లో. ౯ || (శిఖరిణీ - ౧౭)

తవ శ్రాన్త్యాః శాన్త్యై ప్రియసఖి నిశా-జాగర-పరి-

శ్రమాత్ పదోశీరాద్యుపహరణ-జాతాదపి ముహుః |

ప్రబుద్ధా నిద్రాయాః స్వయముపసతాయా అహమహో

బ్రువే స్వప్నోదన్తం శ్రుణు సమవధేహి త్యజ శుచమ్ || శ్లో. ౧౦ || (శిఖరిణీ - ౧౭)

అష్టపదీ -3 (వసన్తా రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

స్కన్ధ-మహిభృతి రాజత-భూధర-శ్శృంగ-గతే భృశ-తుజ్జే |

నవమణి-మణ్డల-మణ్డత-సౌధ-తలాన్తిక-కేసర-రజ్జే || ౧ ||

పల్లవీ

సఖి శ్శృణు వలరిపు-దుహితృ-సదేశే |

హృష్యతి హర-తనుభూః సురభావిహా లసదుప-కానన-దేశే ||

మధుర-మరన్ద-మదాకుల-మజ్జుల-గీత-మిలిన్ద-కదమ్పే |

వికచ-కుసుమ-భర-నామిత-భాసుర-కేసర-తరు-నికురుమ్పే || ౨ ||

పథిక-మనో-భృశ-కమ్పన-పణ్డత-చమ్పక-సమ్పదుదారే |

సులలిత-వకుల-కులోల్లాసన-వతి ధూలి-విధూనిత-తీరే || 3 ||

దినమణి-కర-పరిరమ్భ-వికస్వర-సారసిసి-రమణీయే ।
 రుచిర-మృణాల-లతానన-సుహిత-మరాల-నినద-కమనీయే ॥ ౪॥
 మనసిజ-నరపతి-సహకృతి-పటుతమ-పుష్పిత-మస్త్ర-రసాలే ।
 సుమ-సమయ-శ్రీ-తిలక-మతిప్రథ-తిలక-మహీరుహ-జాలే ॥ ౫॥
 పుష్పిత-మాధవికా-పరిరమ్భణ-వికసిత-చారు-లవణ్ణే ।
 మదన-కృపాణ-భ్రమకర-కింశుక-ధుత-పథికాబ్జ-దృగ్జ్యే ॥ ౬॥
 కుపిత-వధూజన-మాన-నివారణ-హర్షిత-యువజన-గమ్యే ।
 సౌరభ-పల్లవ-చర్వణ-పుష్యత్-కోకిల-కూజన-రమ్యే ॥ ౭॥
 కురబక-రేణు-సమావృత-దశ-దిశి విదలిత-నీల-తమాలే ।
 యువజన-రతిజ-శ్రమజల-వారక-మలయజ-మారుత-బాలే ॥ ౮॥
 విశ్వనాథ-కవినా రచితమిదం షణ్ముఖ-భక్తి-నిదానమ్ ।
 సురభి-సమయ-వన-వర్ణన-నిరతం జయతు చిరం భువి గానమ్ ॥ ౯॥

శ్లోకా -

మదకల-కలకణ్ణీ-కన్ధరానగ్గతోద్యత్-
 కలకల-రవ-పూరైః పోషయన్ పంచుబాణమ్ ।
 ఘట-భవ-గిరి-జాతో వాత-పోతోఽభియాత-
 స్తపతి విరహి-చేతో మార-సేనాధి-నేతా ॥ శ్లో. ౧౦॥ (మాలినీ - ౧౫)

ఉత్పల్లన్-నవ-మల్లికా-పరిమలోద్ధార-ప్రియమ్భాపుక-
 శ్రీఖణ్డాచల-వాత-ధూత-వికసచ్ఛామ్యేయ-భూమి-రుహాః ।
 భృగ్గోలిజ్జిత-భృజ్-ర్ముజ్కృతి-మహా-హుక్కార-సన్తరితైః
 నీయన్తే కథమప్యమీ విరహిభిర్వాసన్తికాః వాసరాః ॥ శ్లో. ౧౧॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

అష్టపదీ - ౪

శ్లోకః -

స్వనేవనాయాత-సుపర్వ-యౌవత-
 ప్రసాధనాభ్యర్హిత-రామణీయకమ్ ।
 కుమార-మారామ-గతం స్మరన్త్యసౌ
 సఖీ బభాషే పునరేవ వల్లికామ్ ॥ శ్లో. ౧౩॥ (వంశ-స్థవిలం - ౧౨)

అష్టపదీ - ౪ (రామక్రియా రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

కుణ్డల-మణ్డిత-గణ్డ-తలాఞ్చిత-షణ్ముఖ-పఙ్కజ-శాలీ ।
సాన్ధ్య-పయోద-తటిద్-భ్రమదాయ-క్రోడక-నవమణి-మాలీ ॥ ౧॥

పల్లవీ

గుహ ఇహ ఖేలతి కేలి-పరే । విబుధ-విలాస-వధూ-నికరే ॥

గాయతి కావన సున్దర-వీణా-గుణ-రణనోద్యత-హస్తా ।
తోయజ-వదనా కోకిల-కూజిత-హుఙ్క్యతి-కరణే శస్తా ॥ ౨॥

నృత్యతి కావన చలమణి-హారం లలిత-విహార-ముదారమ్ ।
నిత్యముదం పరితోషయితుం గుహ-మకృతక-వాణీ-సారమ్ ॥ ౩॥

కావన పరిమల-పూరిత-దశ-దిశ-మృగ-మద-మఙ్గజ-లోలా ।
స్పర్శ-సుఖానుబుభూషురకార్షీ-దధి-నిటిలం సురబాలా ॥ ౪॥

కావన మలయజ-పఙ్క-విలేపన-కైతవతో గుహ-గాత్రమ్ ।
హృషిత-తనూరుహ-మాస్పృశతి స్వయ-మఙ్గజ-పౌరుష-పాత్రమ్ ॥ ౫॥

బాహు-యుగేన మృదఙ్గ-వరం పరిరభ్య ముదా౨౨శయమేకా ।
వాదన-నర్తిత-వాహ-మయూరం వ్యఙ్గాయతి స్వమభీకా ॥ ౬॥

కేచన యువతి-జనా విలసన్-మణి-నూపుర-నాద-మఖేదమ్ ।
విదధతి మణ్డల-లాస్య-విలాసం స-వలయ-కరతల-వాదమ్ ॥ ౭॥

కావన హృష్యతి కావన ఖిద్యతి కావన లిఖతి పృథివ్యామ్ ।
కావన లఙ్కత-వదనా తిష్ఠతి హసతి చ కాచిదటవ్యామ్ ॥ ౮॥

విశ్వనాథ-కవి-భాషిత-మిదమపి కలయతు కుశలమశేషమ్ ।
కలిత-లలిత-పురశాసన-సూనోః స్వైర-విలాస-విశేషమ్ ॥ ౯॥

శ్లోకాః -

సర్వానన్దన ఇన్ద్ర-సున్దర-ముఖః కాన్తా-ముపాన్త-స్థితాం
పశ్యన్ సస్మిత-మప్సరః-కులమపి స్వచ్ఛన్ద-లీలాకులమ్ ।
ఆన్దామ్బుధి-మగ్న-చేతనమయం కుర్వన్నపాజ్ఞేక్షణైః
భద్రం కన్దలయత్వమన్ద-మనిశం చన్దార్ధ-భృన్-నన్దనః ॥ శ్లో. ౧౪॥ (శార్దూల-విక్రీడితం -
౧౯)

కజ్జే-లీ-ప్రసవాభి-భూషిత-వపుః కజ్జోక్షణాలిజ్జితః

కణ్ఠేకాల-సుతః కనత్-కురబకామ్భోజ-స్రగుద్భాసితః ।
 కాశ్మీర-ధ్రవ-సిక్త-చన్దన-రసాలిప్తో విదధ్యాచ్ఛుభం
 కన్దర్పాయుత-కోటి-కాన్తి-రనిశం శ్క్లౌర-సమ్రాడసా ॥ శ్లో. ౧౫ ॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

కల్యాణాచల-కార్ముకాచల-శిలా-బాభాస్యమానః స్మరత్-
 సన్తాపాపహ-చిత్ర-బన్ధన-లసత్-స్కన్ధాచలారామకః ।
 పాయా-దస్ఫలితాత్మశక్తి-రనిశం శక్తిం కరాభే వహన్
 స్నిగ్ధాఖణ్ణల-నన్దనా-సహచరః సామోద-సోమోదయః ॥ శ్లో. ౧౬ ॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

ఇతి శ్రీ-విశ్వనాథ-కృతౌ గీత-గాజేయ-కావ్యే సామోద-సోమోదయో నామ ప్రథమఃసర్గః ।

అష్టపదీ - ౫

శ్లోకః -

శ్రుత్వా స్వీయ-సఖీ-వచో వనచరీ కృచ్ఛ్రేణ శయా-తలాత్
 ఉత్థాయాతను-తాప-వేపిత-తనుః నిశ్వాస-పర్యాకులా ।
 విశ్వస్యాత్మ-సఖీం సగద్గదమిదం బాష్పాయమాణాఽబ్రవీత్
 విశ్వాధీశ-గజాస్య-సోదర-మహా-లావణ్య-కృష్ణాన్తరా ॥ శ్లో. ౧౭ ॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

అష్టపదీ ౫ (తోడి రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

కుజ్జార-వదన-సహోదర-మాశ్రిత-జన-పరిపాలన-ధీరమ్ ।
 మధుపైః సమ్భృత-మజ్జు-మధూదభవ-పుష్ప-విచిత్ర-హారమ్ ॥ ౧ ॥

పల్లవీ

వైలే గుహమిహ కలిత-విహారమ్ । సఖి కలయే హృది గిరిశ-కుమారమ్ ॥

మేచక-రాజిత-మేచకి-తల్లజ-వాహన-మాత్మ-శరాసమ్ ।
 హసిత-పచేలిమ-బిమ్బ-ఫలాధర-సక్కమణాఞ్చోత-హాసమ్ ॥ ౨ ॥

కిక్కిణి-సక్లి-శుకోదర-సోదర-మణి-ఘటితాఙ్గిక-భాజమ్ ।
 కీర-ముఖాకృతి-నఖ-ముఖ-శీలిత-వలరిపుఞ్చోద్య-దురోజమ్ ॥ ౩ ॥

అధర-తలాహిత-సుమధుర-వైణవ-రావ-వశీకృత-లోకమ్ ।

కేతు-సముజ్జ్వల-తమ-చరణాయుధ-బోధిత-వైబుధ-లోకమ్ || ౪ ||
 పంచుశరాకృతి-వజ్రున-దీక్షిత-విగ్రహ-కాన్తి-మనోజ్ఞమ్ |
 వారణ-వదన-సురారి-కలేవర-దారణ-లబ్ధ-సమజ్ఞమ్ || ౫ ||
 కాంచున-తన్తు-వినిర్మిత-చేల-విభాసుర-నైజ-వలగ్నమ్ |
 పరమ-దయాలుతయా లఘు-తారిత-సంస్కృతి-సాగర-మగ్నమ్ || ౬ ||
 శ్రుతి-పుట-మూల-గతాతి-కృపా-రస-సార్ద్ర-విలోచన-కజ్ఞమ్ |
 వైణిక-మునివర-వీణా-వర్ణిత-సజ్గత-శుభగుణ-పుజ్ఞమ్ || ౭ ||
 ముఖరిత-హాటక-కల్పిత-కాఞ్చీ-పరిహిత-కటి-గత-చేలమ్ |
 మణి-మకుటీ-పరిరజ్జిత-శీర్షం దైవత-సైనిక-పాలమ్ || ౮ ||
 విశ్వనాథ-కవి-భణితమిదం గుహ-మోదకరం సువికాసమ్ |
 భజతు సదైవ కుమార-గుణావలి-వర్ణన-తత్త్వ-విలాసమ్ || ౯ ||

అష్టపదీ - ౬

శ్లోకః -

ప్రతపతి సదా కామే కా మే గతిః భవితాఽధునా ?
 దహతి పవనశ్చేతో నేతోఽస్య్యుపాయ ఉదాసీతుమ్ |
 విహరతి నిజారామం కామం గతేఽపి శివాత్మజే
 సఖి మమ మనో మానం నూనం జహాతి కరోమి కిం ? || శ్లో. ౧౦ || (హరిణీ - ౧౦)

అష్టపదీ ౬ (కామోజ్ఞీ రాగే, త్రిపుట తాలే గీయతే)

విరచిత-కఙ్కు-వనావనయా కృత-తరుణ-వనేవర-వేషమ్ |
 ద్రాచిత-శుక-పిక-శారికయా ధృత-పటు-మృగయా-పరితోషమ్ || ౧ ||

పల్లవీ

సహసా సజ్గమయ సఖి శూరమ్ |
 నవ-నవ-కౌసుమశర-శర-వేదనయాఽద్య మయా సుకుమారమ్ ||

సరభస-వేపిత-మానసయా బహు-సరస-కథా-విశదేహమ్ |
 శబర-వరాగతి-సవ్యధయా శ్రిత-లలిత-తమాసన-దేహమ్ || ౨ ||

జనక-ప్రతిగతి-హర్షితయా పరిధృత-యువ-తల్లజ-రూపమ్ |
 తత్-పునరాగమనాకులయా ధృత-భృశ-జరత-ద్విజ-రూపమ్ || ౩ ||

కాఙ్కవ-సక్తు-మధు-ప్రదయా నిజ-సలిల-తృషం కథయన్తమ్ |

కుమరీ-సరసీం సహాగతయా స్మర-వచన-భరం వికిరన్తమ్ || ౪||

ప్రయతన-శతకేనావశయా పరిదర్శిత-గజ-హేరమ్బమ్ |

భయ-భర-కలితాలిక్లనయా దర-హాసితం విహితాలమ్బమ్ || ౫||

గతవతి కరిణి విసాధ్వసయా స్వయ-మభిదర్శిత-నిజ-మూర్తిమ్ |

మర్షణ-వచన-పరాయణయా మధురస-భాషణ-దలితార్తిమ్ || ౬||

విశదిత-మన్మథ-విక్రియయా రహ ఆశు నయన్తం కుఙ్జమ్ |

లజ్జిత-ముకులిత-లోచనయా రద-పట-జష-మధి-సుమ-మఞ్చమ్ || ౭||

పులకిత-మమ్బిత-విగ్రహయా బహువిధ-సురత-భవానన్దమ్ |

ప్రమద-రసామృత-పూరితయా స్ఫుట-హిత-సరస-వచో-వృన్దమ్ || ౮||

విశ్వనాథ-కవి-గీతమిదం శరవణభవ-గుణ-పరిపూర్ణమ్ |

శిథిలిత-దురిత-గణం సతతం భువి జయతు సదా శుభ-వర్ణమ్ || ౯||

శ్లోకాః -

స్వచ్ఛం గుచ్ఛ-సమున్మిషత్-సుమభరం మాధ్వీ-సమాస్వాదనా-

శ్రాన్త-భ్రాన్త-మధువ్రతాఞ్చిత-శిఖం క్రూరం ప్రవీరః స్యరః |

మల్లీ-వల్లి-జషం విషాఙ్కీ-త-శరచ్ఛాయం హరిణ్యామివ

గ్రాహం గ్రాహమహో మయి ప్రకురుతే శార్దూల-విక్రీడితమ్ || శ్లో. ౧౯|| (శార్దూల-విక్రీడితం

- ౧౯)

పరీపాకోద్రేకాత్ పరిమల-భృతానాం సుమనసాం

పరాగైర్మాలత్యా వియదనవకాశం విరచయన్ |

ఉదర్క-స్థాగస్త్యవ్రతి-శిఖరిణీతాగరు-ఖురైః

సముత్పన్నః స్వాన్తం శ్వసన ఇషా సీమన్తయతి మే || శ్లో. ౨౦|| (శిఖరిణీ - ౧౭)

స్వాహా-వల్లభ-భాగ్య-పార-మహిమా నీహార-శైలాత్మజా-

స్నేహాలోకిత-రామణీయక-వపుః బాహా-గృహీతేన్ద్రభూః |

మోహాన్ధాసుర-మర్దనైక-నిరతో వాహాయితాజాధిపో

మాహాదేవ-మనో-వినోదన-పటుస్త్రీహం ప్రభుః పూరయేత్ || శ్లో. ౨౧|| (శార్దూల-

విక్రీడితం - ౧౯)

పాతు శక్త్యాయుధోఽక్లేశో లీలా-లాలస-మానసః |

వల్లీ-మనః-పయోజన్య-వికాసన-దివాకరః ॥ శ్లో. ౨౨ ॥ (అనుష్టుప్ - ౮)

ఇతి శ్రీవిశ్వనాథ-కవికృతౌ గీత-గాజేయ-కావ్యే ఆక్షేప-శక్త్యాయుధో నామ ద్వివీచితీయః సర్గః
|

ఆష్టపదీ - ౭

శ్లోకాః -

సుకుమారః కుమారోఽపి మాన్యాం వ్యాధేశ-కన్యకామ్ |

అనన్య-మానసాం స్పృత్వా కైతవాన్-నిర్యయా గిరేః ॥ శ్లో. ౨౩ ॥ (అనుష్టుప్ - ౮)

వనేచరాధీశ-సుతాం స్మరార్థితో వనే నసిడే లవలీ-మహీభృతః |

గవేషయంతా-మవిలోకయన్ గుహా నిషద్య కుఞ్జో నిభృతం వ్యచీచరత్ ॥ శ్లో. ౨౪ ॥

(వంశ-స్థవిలం - ౧౨)

అత్రైవ సా ప్రాణ-సమా సమాగతా విలమ్బనేన ప్రకటాపరాధినమ్ |

సఖీ-వృతా కుత్ర గతా విహాయ మాం, విలోకితా చేద్-విదధీయ సాన్వనామ్ ॥ శ్లో. ౨౫ ॥

((ఉపజాతి - ౧౨)

ఆష్టపదీ - ౭ (భూపాల రాగే, చాపు తాలే గీయతే)

నాయికా క్వ గతా ప్రతీక్ష్య చిరాయ మాం మదనేన |

బాధితా కుపితేవ సేతి న నిర్ణయే హృదయేన ॥ ౧ ॥

శివ శివ విలోచన-పథే | తాం కథం కరవాణి ॥ శివ శివ ॥

సంస్మరామి తదీయమాన్య-మలఙ్కృతం చికురేణ |

సారసం చలితాలినామివ మణ్ణితం నికరేణ ॥ ౨ ॥

సా సహేత రుజం కృశా కథమర్పితాం విరహేణ |

అబ్జినీవ మదాకులస్య మతఙ్గజస్య కరేణ ॥ ౩ ॥

చిన్తయామి తదోష్ఠ-మద్య మమార్దితం రదనేన |

కోమలం నవ-చూత-పత్రమివ క్షతం విహగేన ॥ ౪ ॥

కిం బ్రవీతి కిమీక్షతే బహులాశ్రమన్-నయనేన |

కిం దధాతి హృది ప్రియా మమ వఞ్చితా స్వజనేన ॥ ౫ ॥

సాపరాధమిమం జనం కిము వీక్ష్య సా సదయేన |

లోకనేన భవేద్ రుషా-రహితా మమానునయేన ॥ ౬ ॥

మాముదీక్ష్య వదేదియం మమ తాపదోఽసి ధవేతి
తాం సమీక్ష్య కథేయమేవ తదుత్తరం సవినీతి || ౭ ||

కోమలాజ్ఞీ రుషం విహాయ పురో మమాశు విభాహి |
కామ-తాస్త-మిదం మనః కురు మోద-పూర-వగాహి || ౮ ||

విశ్వనాథ-కవేరిదం వచ ఆదధాతు ఫలేన |
శ్రీశివాత్మజ-తోషదాయ శుభం నృణాం పఠనేన || ౯ ||

శ్లోకా -

తాపం మా కురు మాధవాత్మజ వృథా చేష్టాం విముఞ్చాధునా
త్రైలోక్యైక-ధనుర్ధర త్వదనుజైవాస్తేఽన్తరజ్ఞే మమ |
దీనే తద్విరహానలార్త-వపుషా సజ్జేన శఙ్కాకులే
కిన్ను స్యాత్ సహజా-ధవే ప్రయతనం యుష్మాదృశాం సామ్ప్రతమ్ || శ్లో. ౨౬ ||
(శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

స్వైరాధీర-వియోగ-సంజ్వర-వచో-వ్యాహారకృత్ కాననే
సంక్కుల్పాధిగత-ప్రియా-తను-పరీరమ్భ-ప్రసంజ్ఞత్కరః |
వల్లీ-లాలస-మానసః తదుచితం భూషా-విశేషం వహన్
భవ్యం నః సుకుమార ఏష కురుతా-మాద్యః కుమారః సదా || శ్లో. ౨౭ || (శార్దూల-
విక్రీడితం - ౧౯)

ఇతి శ్రీవిశ్వనాథ-కవికృతౌ గీత-గాజ్ఞేయ-కావ్యే సుకుమార-కుమారో నామ తృతీయః సర్గః
|

అష్టపదీ - ౮

శ్లోకః -

ఉపాద్రి-కుంజ్ఞ-నిలయం బహులానన్ద-వర్ధనమ్ |
వల్లీ-వయస్యా వాసస్తీ వాచమూచే సగద్గదమ్ || శ్లో. ౨౮ || (అనుష్టుప్ - ౮)

అష్టపదీ - ౮ (సౌరాష్ట్ర రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

కోకిల-కాకలికామపి కలయతి కర్ణ-పుటేఽతి-కఠోరమ్ |
దర్పక-భట-కుల-వీర-వచన-తతి-మివ విశదిత-మద-సారమ్ ||

పల్లవీ

తాపమితా తవ జాయా శ్రీగుహా ।

శబర-న్యపతి తనయా స్మర-వేదనయా దయనీయా ॥

స్వానుభవేన కలా-భృత-మతుహిన-కర-మహారీశ-సమానం

నిశ్చినుతే కారణ-గుణ-సంక్రమ-నయ-మపి కురుతే మానమ్ ॥ ౨॥

మనసి కరోతి పటీర-మహీధ్ర-సమీర-కిశోర-విహారమ్ ।

పితృపతి-హరిదధి-గమన-వశాదివ దుఃసహ-వైశస-ఘోరమ్ ॥ ౩॥

హృదయ-కుహర-నిలయస్య సుమాయుధ-బాణ-పథాదవనం తే ।

స్థగయతి హృదయం కలయితు-మసకృత్ కర-యుగతః సదనం తే ॥ ౪॥

చిత్ర-పఠే ప్రవిలిఖ్య భవంతం కాజ్ఞిత-వత్యనునేతుమ్ ।

లేఖన-వస్తు పరమపి సకమ్పా నాశకదేవ గ్రహీతుమ్ ॥ ౫॥

ధరతి తనౌ స్మర-గద-యుజి నీరస-కీర్త-కుసుమశర-జాలమ్ ।

మేచక-ద్భగివ వియోగి-మృగాస్తక-మదన-వనేచర-జాలమ్ ॥ ౬॥

కలయతి శైతోపచరణ-మపి బహు-పరిజన-కలిత-మపార్థమ్ ।

వేది-గతానల-విహితమివ ఘృతం తాప-సుపోష-సమర్థమ్ ॥ ౭॥

ధ్యాయతి నన్దతి పశ్యతి మూర్ఛతి సీదతి గాయతి శేతే ।

శ్వసితీ స్విద్యతి ర్ఘటితి ధవేతి చ నిగదతి బాష్పం సూతే ॥ ౮॥

విశ్వనాథ-కవి-భాషిత-మిదమపి గుహపర-తర-కమనీయమ్ ।

గుహ-విరహార్జిత-వనచర-దుహితృ-సఖీ-వచ ఆదరణీయమ్ ॥ ౯॥

అష్టపదీ - ౯

శ్లోకః -

ప్రసూన-శయనీయ-మప్యతను-బాణ-తల్పాయతే

పటీరజ-రజో-ఽఙ్గజానల-చలత్-స్ఫులిఙ్గాయతే ।

యుగాస్త-మిహిరాయతే తనుభువః శశీ షట్పద-

ధ్వనిశ్చ కులిశాయతే విపినచారి-ప్రథీశితుః ॥ శ్లో. ౨౯॥ (ప్రథీశి - ౧౭)

అష్టపదీ - ౯ (బిలహరి అథవా దేశాక్షి రాగే, త్రిపుట తాలే గీయతే)

కరతల-గతమపి హల్లక-సూనమ్ ।

సా తనుతే కువలయమివ దూనమ్ || ౧||

పల్లవీ

వల్లకా తవ విరహే హే గుహా ।

ఉపహృత-బిస-లతికామను-మత్యా ।

విషధర-తనుమివ పశ్యతి భీత్యా || ౨||

కృత-మలయజ-రస-లేపన-దాస్యామ్ ।

రచయతి దుఃఖ-చయాం స్వ-వయస్యామ్ || ౩||

కుచ-ఘట-తట-ధృత-మౌక్తిక-మాలామ్ ।

కురుతేఽసితమణి-యుజమివ నీలామ్ || ౪||

వ్యధయతి పరిజన-ముప-తను-వాసమ్ ।

శ్వసిత-సమీరణ-జనిత-నిరాసమ్ || ౫||

క్వచిదభి-తిష్ఠతి మలయ-సమీరమ్ ।

విరహి-యుగానల-మరసా ధీరమ్ || ౬||

కుఙ్క-గ-మఙ్కల-మధుకర-నాదమ్ ।

నిర్ణయతే గురు-మశని-నినాదమ్ || ౭||

ప్రతికల-మఙ్కలి-కృదధి-నిటాలమ్ ।

వదతి గుహేతి సబాష్ప-కపోలమ్ || ౮||

విశ్వనాథ-కవి-విరచిత-గీతమ్ ।

భవతు సుఖాయ నృణా-మవిగీతమ్ || ౯||

శ్లోకాః -

శేతే తిష్ఠతి యాతి చ ప్రలపతి భ్రామ్యత్యభి-ధ్యాయతి

ప్రోస్మీలత్యభిధావతి ప్రజపతి హ్యుత్తిష్ఠతి స్తంసతే ।

దీర్ఘం నిఃశ్వసతి క్షణేన హసతి కృత్యత్యనఙ్గ-జ్వరే

తత్తాదృశ్యపి జీవతి త్వయి రసాత్ తాం పాహి దేవ ద్రుతమ్ || శ్లో. ౩౦|| (శార్దూల-

విక్రీడితం - ౧౯)

దూరోదఞ్చిత-పఞ్చశాఖ-మఖభుక్-సన్దోహ-సమ్పూర్ణనా-

సాఫల్యాయ శితాగ్ర-శక్తి-దలిత-క్రౌఞ్చాచలాదేః ప్రభోః ।

సంసక్తస్య-సుతా-పయోధర-తటి-కాశ్మీరజాఙ్గస్య తే

సానన్దస్య శుభాయ సన్ద్విహ మహాసేనస్య దృష్ట్యఞ్చులాః ॥ శ్లో. ౩౧ ॥ (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

ఇతి శ్రీ-విశ్వనాథ-కృతౌ గీత-గాజ్ఞేయ-కావ్యే సానన్ద-మహాసేనో నామ చతుర్థః సర్గః ।

అష్టపదీ - ౧౦

శ్లోకః -

ఇహ గిరి-నికటే కరోమి వాసం, ద్రుత-తర-మానయనే యతస్వ తస్యాః ।

ఇతి గుహ-కథితం నిశమ్య వాక్యం, సవినయ-మేత్య సఖీ జగాద వల్లీమ్ ॥ శ్లో. ౩౨ ॥

(పుష్పితాగ్రా ౧౨/౧౩)

అష్టపదీ - ౧౦ (ఆనన్దభైరవీ రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

క్వణతి మధురనిధానే పిక ఇహ రుజమేతి ।

చలతి విరహి-కదనే మరుతి స శుచ-ముపయాతి ॥ ౧ ॥

పల్లవీ

తవ కమనో విరహీ తే । సఖి సీదతి వల్లి ॥

హసతి వకుల-కలాపే ధృతిమతి విజహాతి ।

రణతి సమద-మధుపే రజసి భుజ-ముపదధాతి ॥ ౨ ॥

లసతి కుముద-సహాయే సతి వసతి నిలీయ ।

కనతి కురబక-చయే విరమతి గిర-మభిధాయ ॥ ౩ ॥

వసతి గహన-కుటీరే పరిజన-మపహాయ ।

శ్వసీతి విమల-ముకురే ప్రతికృతి-మలఘు విధాయ ॥ ౪ ॥

వదతి సువిశ్వనాథే మృడ-సుత-భజనాయ ।

మనసి కృత-శుభ-కథే గుహ ఉదయతు కుశలాయ ॥ ౫ ॥

అష్టపదీ - ౧౧

శ్లోకః -

పూర్వం యత్ర సహ త్వయా సుమశరో దేవేన సిద్ధార్థితః

తత్ర త్వచ్ఛయనాసనే పరిమృశన్ సాశ్రం బహు వ్యాహరన్ ।

ధ్యాయం ధ్యాయమపి త్వదీయ-వదనం నామాపి సక్ష్మీర్తయన్

స్తబ్ధస్తవద్-రదనచ్చదామృత-రసాస్వాదం గుహో వాఙ్చుతి || శ్లో. 33 || (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

అష్టపదీ - ౧౧ (కేదార గౌల రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

మలయజు-వాతే స్వయముపయాతే సరభస-మజ్జులి-కారీ ।
పుచ్చుతి కుశలం తావకమఖిలం సర్వగ-మము-మభిసారీ || ౧ ||

పల్లవీ

శైల-సనీడే కుసుమాపీడే నివసతి వీరుధగారే ।

అర్ధేనీవర-బాన్ధవ-శేఖర-నన్దన ఇత సహకారే ||

గూహతి కర్ణం ప్రస్పృజతి తూర్ణం స్మర-గుణ-శిఙ్గిత-భేదే ।

పతదపి పర్ణం శిరసి న కీర్ణం బుధ్యతి విసరతి ఖేదే || ౨ ||

మరుదుపనీతం చమృక-చూతం వికచ-సుమౌఘ-మజస్తమ్ ।

మత్వాఽఽనక్లే-మానల-భక్లే-మమ్మయ-మస్పృజ-దివాస్తమ్ || 3 ||

చన్దన-సారం సఘుస్పృణ-నీరం గోపయితుం సితిమానమ్ ।

అభిద్రుత-మక్లే ప్రసరదనక్లే ధరతి శ్రమజల-లీనమ్ || ౪ ||

నినదతి హంసే కమల-వతంసే త్వదభిగతి-ధియా శక్యే ।

సజ్జతి భవతీం వరతను సుదతీం దృఢ-ముపగూహితుమక్యే || ౫ ||

పల్లవ-తల్పం పావక-కల్పం భవతి విభోరితి మన్యే ।

గ్లిపిత-శరీరాదతను-వికారాద్-వనచర-నాయక-కన్యే || ౬ ||

మా కురు శోకం తను తమశోకం సఫలయితుం ఝష-కేతుమ్ ।

న కురు విలమ్బం ముఖ-శశి-బిమ్బం సహసిత-మేహి విధాతుమ్ || ౭ ||

స్మర-కృత-తాడే బహు-విధ-పీడే భగవతి హే సఖి రోషమ్ ।

న కలయ భామిని విహర విలాసిని శ్శృణు వచనం హతరోషమ్ || ౮ ||

విశ్వనాథ-కవి-భణితమిదం భువి సుఖయతు గాయక-జాతమ్ ।

జగదధి-పాలన-కృత-గుహ-ఖేలన-వర్ణన-తత్పర-గీతమ్ || ౯ ||

శ్లోకాః -

చకిత-హరిణీ-దృష్టే పిష్టే న యుక్త-ముదాసనం

సరభస-ముపేత్యైతం శీతం దృఢం పరిరమ్భణాత్ ।

అతను-విశిఖ-జ్వాలా-దోలాయితం కురు సామ్ప్రతం

హృదయ-దయిత-ప్రేమ స్థేమాన-మేత్వవిలమిప్పతమ్ || శ్లో. ౩౪ || (హరిణీ - ౧౭)

కుఙ్కాద్యాతి బహిః క్షణం మృగయతి త్వత్పాద-ముద్రాం వనే

పత్రే పత్రిణీ వా పతత్యపి చలత్యాశక్య తేఽభ్యాగతిమ్ |

ప్రత్యాయాతి నివిశ్య కుఙ్క-కుహారం శయాం స ఆలోకతే

త్వయాసక్త-మనాః సఖీతి లపతి ప్రాణప్రియే స్వాగతమ్ || శ్లో. ౩౫ || (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

వల్ల్యా భిల్ల-కులాధినాయక-తపః-ప్రాగ్భార-సీమా-భువో

శీలోల్లోల-తరాల-కున్తల-భర-గ్రాహ-తివాహే తనోః |

వీణాయా-ముపగూహనే తదధరాస్వాదే తయా భాషణే

సోత్కణ్ఠః శితికణ్ఠజో విదధతాం క్షేమాన్నికామం స మే || శ్లో. ౩౬ || (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

ఇతి శ్రీ-విశ్వనాథ-కృతౌ గీత-గాఢ్యేయ-కావ్యే అభిసారికా-వర్ణనే సోత్కణ్ఠ-శితికణ్ఠజో నామ
పంచమఃసర్గః |

అష్టపదీ - ౧౨

శ్లోకః -

అథ కుచ-జఘన-మహిమ్నా దేహ-తనిమ్నా సఖీ సహాయా తామ్ |

స్థలిత-పదాం పథి వల్లిం నివేశ్య మల్లి-గృహే గుహం ప్రాహ || శ్లో. ౩౭ || (ఆర్యా - ౧౨-౧౮)

అష్టపదీ - ౧౨ (శక్కురాభరణ రాగే, చాపు తాలే గీయతే)

ఇచ్ఛతి తవ పరిరమ్భణ-మేషా |

విరహ-మహాగద-కృత-తను-శోషా || ౧ ||

పల్లవీ

లోకపతే సర్వ-లోకపతే |

శ్రామ్యతి వల్లీ కుఙ్క-గృహే ||

జపతి సతతమపి భవదభిధానమ్ |

వికిరతి నయనజ-జలమతిమానమ్ || ౨ ||

మనసిజ-కల్పిత-మత్రభవన్తమ్ |

పశ్యతి సకల-దిశాసు వసంతమ్ || 3||

కథ-మభిసరతి న తదను వయస్యే |

శరవణ-భవ ఇతి వదతి రహస్యే || 4||

ఖగ-గతి-శక్తి-త-భవదభి-గమనా |

పరిహిత-శిథిలిత-కృశ-కటి-వసనా || 5||

పేశల-కిసలయ-కృత-కర-వలయా |

శ్వసితీ భవతి విరచిత-హృదయ-లయా || 6||

భవదభిసరణామిత-రస-లగ్నా |

పది పది నివతతి వలదవలగ్నా || 7||

ముహ్యతి కరతల-శయిత-కపోలా |

స్నిహ్యతి హృష్యతి వనచర-బాలా || 8||

విశ్వనాథ-కవి-గిర-మనువారమ్ |

పఠత నమత శశి-మకుట-కుమారమ్ || 9||

శ్లోకాః -

అలమధిక-విలమ్బేనాభిసర్తుం యతేథాః

సఫలయ తవ చేతో-వల్లభాయా అభీష్టమ్ |

విరహ-వికల-పాదా సాఽభిసారేప్యశక్తా

వసతి విరచయన్తీ బాష్ప-సార్ధ్యం నికుఞ్జమ్ || శ్లో. 3౮|| (మాలినీ - ౧౫)

ఆగచ్ఛేన్-మమ చిత్తబన్ధురచిరా-దానన్దయేన్-నిర్భరం

కృత్వాఽఽశ్లేష-మథాధరం నను పిబేద్రోమాఞ్చయేద్-విగ్రహమ్ |

ఇత్యాకల్పిత-కల్పనా-శత-పథే నిఃశక్కు-గచ్ఛన్-మతిం

తాం బాలాం పరిపాలయేః కరుణయా దీనానుకమ్పిన్ ప్రభో || శ్లో. 39|| (శార్దూల-

విక్రీడితం - ౧౯)

ఈషన్తీ భవదాగమం మమ సఖీ సజ్జి-కరోత్యఞ్జాసా

శయ్యాం సూనమయాం వ్యపోహతి రజో వస్త్రాఞ్చాలేన క్షణాత్ |

ఆకల్పం కురుతే నవం నవమపీఠ్యుక్తిం నిశమ్యాదరాత్

ధన్యో మోద-యుతోఽస్తు మే సపది సుబ్రహ్మణ్య ఆనన్దదః || శ్లో. 40|| (శార్దూల-

విక్రీడితం - ౧౯)

ఇతి శ్రీ-విశ్వనాథ-కృతౌ గీత-గాజ్ఞేయ-కావ్యే వాసక-సజ్జికా-వర్ణనే ధన్య-సుబ్రహ్మణ్యో నామ
షష్ఠః సర్గః ।

అష్టపదీ - ౧౩

శ్లోకా -

చన్ద్రస్తమోఽచ్ఛతను-రాశు కరైర్నిపీతం

కుక్షౌ కలఙ్క-కపటేన వహంస్తదానీమ్ ।

భేదానలం విరహిణామాపి మార-సాహ్యోత్

సంవర్ధయన్ జలధినా సమమావిరాసీత్ ॥ శ్లో. ౪౧॥ (వసన్తతిలకం - ౧౪)

ఉదయతి కువలయ-బన్ధౌ మానస-బన్ధౌ చ నాగతే వల్లీ ।

ముఞ్చన్త్యవిరత-మస్రం వ్యలపదజస్రం విముక్త-కణ్ఠం సా ॥ శ్లో. ౪౨॥ (ఆర్యా -

౧౨, ౧౮)

అష్టపదీ ౧౩ (ఆహిరీ రాగే, రుమ్మ తాలే గీయతే)

రుఘటితి గుహ ఆగమన-శపథ-శత-భాషణమ్ ।

వితథయతి విఫలయతి మామక-విభూషణమ్ ॥ ౧॥

పల్లవీ

కిం బ్రువే విషమ-విరహం -సహే కథమతి-విలోభితా ॥

విషమగుణ-విషమశర-యోధపతి-భేటకే ।

భవతి శశ-భృతి క ఇహ శరణ-మవసాదకే ॥ ౨॥

కులజ-మృగద్వ-గనుచిత-మభిసరణ-మాశ్రయమ్ ।

అనుభవతి తదిహ మమ హృద-తను-శరామయమ్ ॥ ౩॥

లలిత-సుమ-శయనమపి మమ కర-తలాస్తృతమ్ ।

విరచయతి మనసిజ-విషాద-మతి-విస్తృతమ్ ॥ ౪॥

రహసి మమ కుఞ్జ-గృహ-వసతి-రిహ మామికా ।

ప్రియతమ-పరాఙ్ముఖతయా దలిత-కౌతుకా ॥ ౫॥

ఆయత-నినాద-కర-కోక-యువతీ త్వియమ్ ।

అనునయతి మామివ సఖీ సకరుణోదయమ్ ॥ ౬॥

అహహ బహు సీదామి కమలిసీవాధునా ।

మదితరోత్పలినీవ తుష్యతి స్వామినా ॥ ౭॥

అదయమిహ యది స ఇతి భజతి రస-భజ్జానమ్ ।
ప్రథమమతి తేన కిము కలిత-మనురజ్జానమ్ ॥ ౮॥

కవి-విశ్వనాథ-కలితేయ-మతి-కోమలా ।
మోదయతు రసికమిహ కృతిరమిత-మజ్జశా ॥ ౯॥

శ్లోకః -

తత్ కిం స్వీయ-జనావృతః కిము సఖీ నావైక్షత స్వామినం
కిం పాదామ్బుజ-సక్త-భక్త-జనతాభీష్ట-ప్రదానే రతః ।
కిం వా భాగ్యజషా రహః సువపుషా జష్టోఽన్యయా యోషయా
మామన్విష్య చరత్యయం కిము వనే కుజ్జం స యన్నాగతః ॥ శ్లో. ౪౩॥ (శార్దూల-
విక్రీడితమ్)

అష్టపదీ - ౧౪

శ్లోకః -

గతాం గుహాభ్యర్థ-ముపాగతాం తాం సఖీ-మథ ప్రాణ-ధవాదృతే సా ।
దృష్ట్వా విషణ్ణాం పరిశక్క్య దేవం సక్తం కయాచిద్-విరహిణ్యథాఽఽహ ॥ శ్లో. ౪౪॥
(ఉపజాతి - ౧౧)

అష్టపదీ ౧౪ (సారజ్గ రాగే, చాపు తాలే గీయతే)

మృగ-మద-బిన్దు-పరిష్కృత-ఫాలా ।
కచ-ధృత-వికసిత-విచకిల-మాలా ॥ ౧॥

పల్లవీ

కాఽపి గిరిశ-భువా । విహరతి నలిన-దృగభినవా ॥

పతి-విలిఖిత-మకరిక-కుచ-కలశా ।
చపల-కలేవర-చల-వసన-దశా ॥ ౨॥

శ్రమజల-లేశ-కరమ్పిత-వదనా ।
ధవ-మృదు-పాణిజ-శిథిలిత-రశనా ॥ ౩॥

సత్రప-ముకులిత-నయన-కువలయా ।
సరభస-చఞ్చల-కరమణి-వలయా ॥ ౪॥

గుహ-పరిరమ్భ-సపులక-శరీరా ।

కుసుమ-శరాసన-విగ్రహ-ధీరా ॥ ౫॥

విగలిత-కున్దల-సుమభృత-మజ్జా ।

సఫలిత-స్పృష్టి-విధాయి-విరిజ్జా ॥ ౬॥

శీతకృతి-కర-రదనపట-యుగ-ధరా ।

దరహస-నూచిత-నిజ-సుఖ-విసరా ॥ ౭॥

మణిత-రణిత-పరిపోషిత-మారా ।

కలకల-రవ-రశన-జఘన-భారా ॥ ౮॥

విశ్వనాథ-కవి-భణిత-మవిరతమ్ ।

గుహ-రసికం కలయతు సుఖ-భరితమ్ ॥ ౯॥

శ్లోకః -

కుముద-బద్ధర-బద్ధరహో మమ స్వ-మహసా మహ-సాధన-పణ్ణితః ।

కుసుమ-మార్గణ-మార్గణవత్ కరానలఘయన్ లఘయన్ మన ఏథతే ॥ శ్లో. ౪౫॥ (ద్రుత-విలమ్బితం - ౧౨)

అష్టపదీ - ౧౫

శ్లోకా -

అత్రాన్తరే దైవత-రాజ-పుత్రీం శ్యామాముదూఢాం శశి-మౌలి-నూనుః ।

వల్లీ-మభాణీత్ ప్రతిపాలయన్తీం స్మృత్వా జగమేతి సఖీ సశోకమ్ ॥ శ్లో. ౪౬॥ (ఉపజాతి - ౧౧)

నిశమ్య వచనం వల్లీ వయస్యా-వదన-చ్యుతమ్ ।

సభాష్పం విలలాపోఽయైః దృష్టైవ గుహ-చేష్టితమ్ ॥ శ్లో. ౪౭॥ (అనుష్టుభ్ - ౮)

అష్టపదీ - ౧౫ (సావేరీ రాగే, చాపు తాలే గీయతే)

ఉపమిత-ముదరే తరుణీ-చికురే కర్షణ-శిథిలీ-కృతే ।

రచయతి మస్యణం సురభి సఘుస్యణం తటిదుపమిత-మాయతే ॥ ౧॥

పల్లవీ

కురుతే విహృతిం నిజభవనే । శరణో విహార-విపినే ॥

స దశన-వసనే బహురస-సదనే సుఘటిత-మదనాహవే ।
 స్ఫుట-సుమ-మృదులం రద-పద-పటలం వికిరతి మధురాస్త్రే ॥ ౨॥

లులిత-కవభరే సుమశర-ముకురే సులలిత-మతి కోమలే ।
 వితరతి తిలకం సహసిత-మధికం పులకిత-గణ్ణస్థలే ॥ ౩॥

ఘన-జఘన-తటే గలిత-చల-పటే కలకల-రవ-మేఖలే ।
 ఘటయతి వసనం సురుచిర-రచనం లలిత-పులిన-మజ్జులలే ॥ ౪॥

కుచ-కలశ-యుగే గిరివర-సుభగే ఝరమివ మదనాహవే ।
 విమల-మణిసరం సరభస-మధురం కలయతి కమలా-గృహే ॥ ౫॥

జిత-బిస-కుసుమే హిమ-కిరణ-సమే సగుణమివ ముఖే నతే ।
 శ్రమజల-నిచయం స్వనయన-విషయం ప్రవిదధదతిమోదతే ॥ ౬॥

కమల-వదరుణే లలనా-వరణే గతి-కృత-వరటా-జయే ।
 స్థిరయతి వితులం నూపుర-యుగలం విదలిత-మదనామయే ॥ ౭॥

సఖి మమ విజనే స్థితమిహ గహనే మద-గజముఖ-సోదరే ।
 సురపతి-కన్యాం రమయతి ధన్యాం విఫలమిద-మనాదరే ॥ ౮॥

శరభవ-శరణే కథిత-గుణగణే శ్రీకవి-విశ్వనాథే ।
 కథయతి సరలం సహృదయ-హృదయం సరతు సురబల-నాథే ॥ ౯॥

ఆష్టపదీ - ౧౬

శ్లోకః -

మా తాపం భజ హే సఖి ! ప్రియతమో నాయాత ఇత్యాశమే
 సోఽయం నన్దతు మాం ప్రతార్య మహిలా-మన్యాం గృహీత్వా శరః ।
 వాతో వాతు దరో విరాజతు మధుశ్రీః కోకిలః కూజతు
 ప్రద్యుమ్నో ముదమేతు గచ్ఛతు మమ స్వాస్త్యం ముఖేన్ద్రం ప్రభోః ॥ శ్లో. ౪౮॥ (శార్దూల-
 విక్రీడితం - ౧౯)

ఆష్టపదీ - ౧౬ (పున్నాగవరాలి రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

మనసిజ-మదహర-రుచి-భరితేన ।
 శ్రయతి న సా శుచ-మలి-విరుతేన ॥ ౧॥

పల్లవీ

యా సహితా శివ-సూనునా సఖి ।

శ్రుతిపథ-పరిసర-సర-నయనేన ।

భజతి న సా రుజముడు-కమనేన ॥ ౨॥

ఛవిధుత-హిమకర-ముఖ-కమలేన ।

శ్వసితీ న సా కురవక-ముకులేన ॥ ౩॥

ధృత-బహువిధ-మణి-ముకుట-వరేణ ।

లుఠతి న సా పిక-రణిత-భరేణ ॥ ౪॥

ఆరుణ-కిరణ-నిభ-మృదు-వసనేన ।

జ్వలతి న సా విహరణ-విపినేన ॥ ౫॥

కిసలయ-సహచర-కర-యుగలేన ।

వహతి న సా శ్రమభర-మనిలేన ॥ ౬॥

భ్రమరిత-సుర-కచ-పద-జలజేన ।

ద్రవతి న సా కఠిన-హృదయజేన ॥ ౭॥

రస-జిత-సుధ-మృదు-తమ-వచనేన ।

దలతి న సా సుమ-తతి-శయనేన ॥ ౮॥

విశ్వనాథ-కవి-కృత-రచనేన ।

గుహ ఇహ విశతు సహృదయ-మనేన ॥ ౯॥

శ్లోకా -

మన్దానిల త్వం మదనాస్తకాత్మజ-

చ్ఛాత్రాద్రి-జాతోఽసి న సామ్పుతం తవ ।

మిత్రత్వ-మాశ్రిత్య మనోభువో మయి

క్లేశ-ప్రదానం గుహ-గామి-చేతసి ॥ శ్లో. ౪౯॥ (ఇంద్రవంశం - ౧౨)

వల్లి శోచ్యతమాం గతాద్య విపినేఽవస్థా-మతన్వాతపాత్

ప్రహ్లాన-ప్రసవాఽనవాప్య లుఠతి స్థాణ్యజ్జిజ్ఞాశ్లేషణమ్ ।

పాత్వాకర్ణ్య సురర్షి-భాషితమిదం పౌరన్దరీం వఞ్చయన్

బాలాం నాగరికో బ్రువన్ వనలతాం రక్షేతి సేనాపతిః ॥ శ్లో. ౫౦॥ (శార్దూల-విక్రీడితం -

౧౯)

ఇతి శ్రీవిశ్వనాథకవి-కృతా శ్రీగీతగాఢ్యేయ-కావ్యే విప్రలబ్ధా-వర్ణనే నాగరిక-సేనాపతిర్నామ
సప్తమః సర్గః ।

అష్టపదీ - ౧౭

శ్లోకః -

కథమపి రజనీమథ వ్యతీత్య స్మర-దలితాఽపి పురోగతం నిశాన్తే ।
గుహ-మనునయ-కారిణం నిరీక్ష్య ప్రణయ-రుషా స్ఫురదోష్ట-మాహ వల్లీ ॥ శ్లో. ౫౧ ॥
(పుష్పితాగ్రా - ౧౨, ౧౩)

అష్టపదీ - ౧౭ (ఆరభి రాగే ఆది తాలే గీయతే)

రజని-కలిత-సతతాసమ-శర-రణ-జాగరతోఽరుణీమానమ్ ।
వహతి తవేక్షణ-యుగమరుణామ్బుజ-మివ వికసిత-మతిమానమ్ ॥ ౧ ॥

పల్లవీ

చారునాయక చారుసాధక యాహి విధేహి న వాదమ్ ।
ప్రీణయ తాం గిరి-రాజ-సుతాఙ్గజ యా తవ జనయతి మోదమ్ ॥
ప్రథయతి తవ కృత-చిత్రక-కుచ-యుగ-లాఙ్ఘన-మురసి విశాలే ।
కువలయ-నయనా-దృఢ-పరిరమ్భణ-సమ్భ్రమ-రస-మనుకూలే ॥ ౨ ॥

ముఖమపి తావక-మనుసరతి ప్రియ-జనక-సకుఙ్కుమ-శోణమ్ ।
సాన్ధ్య-పయోధర-రఙ్ఘిత-మనిశిత-కర-మవికల-పరిమాణమ్ ॥ ౩ ॥

రద-పద-భూషిత-భవదధరోఽయం ఫలితమివ లసతి బిమ్బమ్ ।
కేలి-శుకీ-ముఖ-సరభస-విరచిత-నిబిడిత-చిహ్న-కదమ్బమ్ ॥ ౪ ॥

ఉడుపతి-గణమివ కరజ-పదావలి-మఞ్చుతి తావకమఙ్గమ్ ।
హరిదుపల-సరచ్చవి-హరితాభం సారవ-మమిత-తరఙ్గమ్ ॥ ౫ ॥

సుతను-దృగఙ్ఘన-రఙ్ఘిత-సమ్మద-జల-లవకం తవ చేలమ్ ।
జయపట-మనుహరతి మకర-కేతోః మషి-లిఖితాక్షర-జాలమ్ ॥ ౬ ॥

స్ఫుటయతి తవ పద-కమల-యుగం గమనాలస-మేతదపారమ్ ।
సముచిత-బద్ధన-శత-లసితాద్భుత-సురత-మహోత్సవ-సారమ్ ॥ ౭ ॥

తాముపయాహి చిరాయస ఇహ యది, యా భవదభిమత-యోషా ।
రోష-యుతాపి భవేదనుపదమపి భవదనునయ-కృత-తోషా ॥ ౮ ॥

విశ్వనాథ-కవి-భాషిత-మిదమిహ విబుధజనా అనువారమ్ |
ఖణ్డిత-రతి-తరుణీ-కృత-వచనం కురుత గిరి సపరివారమ్ || ౯ ||

శ్లోకా -

ముఖం తే పశ్యన్త్యాః సరద-పద-దస్తచ్చదమపి
ప్రరూఢోరోజాఙ్కం కీతవ భుజయోరస్తరమపి |
మమాభూ-దామోదః క్షణ-విరహితాం తామనునయేః
నమస్తేఽస్తు స్వామిన్నల-మహృదయైః చాటు-నిచయైః || శ్లో. ౫౨ || (శిఖరిణీ - ౧౭)

వల్లి-షడ్వదనౌ విలోక్య హసతి ప్రాతః సఖీనాం గణే
ముద్రావర్ణ-సువర్ణ-కఙ్కణ-గణాగాధాఙ్క-కణ్ణ-స్థలౌ |
వల్లిం నస్త్రముఖీం విశాఖ ఉరసా ధృత్వా విలక్షోఽస్తరం
సీత్వా స్వోన్నమితైతదాస్య-కమలామోదోత్సకః పాతు నః || శ్లో. ౫౩ || (శార్దూల
విక్రీడితం - ౧౯)

ఇతి శ్రీవిశ్వనాథ-కవి-కృతౌ శ్రీగీత-గాజ్ఞేయ-కావ్యే ఖణ్డితా-వర్ణనే విలక్ష-విశాఖో నామ
అష్టమస్సర్గః |

అష్టపదీ - ౧౮

శ్లోకః -

కుసుమ-శరాసన-దూనాం రతి-సుఖ-హీనాం నవాగసా దీనామ్ |
ధృత-మద-కలహాధీనా-మజహన్-మౌనాం సఖీ జగదైనామ్ || శ్లో. ౫౪ || (ఆర్యా ౧౨-
౧౮)

అష్టపదీ - ౧౮ (యదుకుల-కామోభజి రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

గుహ-ముపనత-మిహ చిర-మఖిలషితమ్ |
కలయ నయన-విషయం ధురి వినతమ్ || ౧ ||

పల్లవీ
షణ్ముఖే మా భవ భామిని రోష-యుతా ||

సఖి తవ సుమధుర-మధురస-సదనమ్ |
కథమివ వితథయసి రదన-వసనమ్ || ౨ ||

తరుణీమ-వల్లిత-మురసిజ-యుగలమ్ |

సఫలయ సజ్గత-పతి-కర-కమలమ్ || ౩||

తవ మధు-పవన-చలా తను-రేతమ్ |

శ్లిష్యతు జగదవలమ్బన-భూతమ్ || ౪||

కిం కురుషే సరలే సతి మానమ్ |

మానమపి ధరసి కథ-మనిదానమ్ || ౫||

విసృజ రుషం సృజ హర్షజ-వాష్పమ్ |

సుఖయ శరజ-మపి శకలిత-బాష్పమ్ || ౬||

పవన-చపల-సరసీరుహ-నయనే |

ధవముపసర మృదు-కిసలయ-శయనే || ౭||

అనునయ-వచన-విధాయిన-మేనమ్ |

జీవయ విరచయ మోద-నిధానమ్ || ౮||

విశ్వనాథ-కవి-భాషిత-గీతమ్ |

ముదితమిదం రచయతు బుధ-జాతమ్ || ౯||

శ్లోకా -

ఆయాసీ-దాయతాక్షి ప్రనవ-శర-సమో వీప్పయా ప్రేప్పితో యః

పశ్యావశ్యాయ-శుభ్రాం తనుమపి విరహోదస్య రస్యా త్వమేవ |

శ్రుత్వా యుక్తం మదుక్తం వచన-మతి-హితం ప్రీణయేః ప్రాణనాథం

భోగ్యం భాగ్యం విహాతుం సఖి సముపనతం సామ్పుతం సామ్పుతం కిమ్ || శ్లో. ౫౫||

(స్రగ్ధరా - ౨౧)

సేవా-సక్త-పురన్ధరాది-దివిషత్-సీమన్తినీ-కన్ధరా-

నృత్యన్-మగ్గళ-సూత్ర-దార్ద్య-కరణాసక్తిప్రశస్తోద్యమామ్ |

ఆప్త్యాసీత-విసీత-వీర-నికర-ప్రకాన్త-సమ్భావనాం

శక్తిం పాణి-తలే ధరన్ వనచరీ-ముగ్ధో విదధ్యాచ్ఛుభమ్ || శ్లో. ౫౬|| (శార్దూల-విక్రీడితం

-౧౯)

ఇతి శ్రీవిశ్వనాథ-కవి-కృతౌ శ్రీ-గీతగాజ్ఞేయ-కావ్యే కలహాన్తరితా-వర్ణనే ముగ్ధ-శక్తిధరో నామ
నవమస్కంధః |

అష్టపదీ - ౧౯

శ్లోకః -

తాం సున్దరీం తదను లక్షణ-సూచితాగాః

ఉత్కృష్ట-స్తన-ముదశ్రు చ దూయమానామ్ |

నిశ్వాస-వాత-చపలీ-కృత-కాననాంతాం

స్వామీ సగద్గదమిదం వచనం బభాషే || శ్లో. ౫౭ || (వనస్తతిలక-౧౪)

అష్టపదీ - ౧౯ (ముఖారి రాగే, ఝమ్ప తాలే గీయతే)

తరుణి మయి దారుణ-మహేతుక-రుషారుణం, నహి వికిర తవ నయన-కోణమ్ |

అయమిహ సమీహతే శ్రిత-కరుణ-మీక్షణం, తావక-జనో మదన-శోణమ్ || ౧ ||

పల్లవీ

హితే సాధురీతే | వల్లి మయి మాఽభినయ కోపమ్ ||

వహతి మధు-మారుతే మమ మనసి జాయతే | కాఽపి గతిరుపశమయ తాపమ్ ||

కిమితి చలితాధరం లులిత-కబరీ-భరం, పరిగలిత-బాష్ప-రస-ధారమ్ |

తిష్ఠసి సమాకులా కిముచిత-మిదం బ్రువే, త్యజ శోక-మిమ-మతి-గభీరమ్ || ౨ ||

మధుర-వచనేన సుధయా సమ-తురేణ తవ జీవయ సుమేషు-కృశ-రూపమ్ |

వహసి కరుణావతి న కిచ్చిదపి నాయకే మయి తపతి సాత్త్వ-మనుతాపమ్ || ౩ ||

మస్తు-మభిశక్కునే యది రమణి మామకం, తథ్యమేవాకలయ దణ్ణమ్ |

భుజ-యుగల-పరిణహాన-మాచర కలేవరే, శిఖరి-రద-లేఖ-మధితుణ్ణమ్ || ౪ ||

కురు లలిత-రశనయా మణి-ఘటితయా సహ, ప్రహతి-మయి ధీర-మధిదేహమ్ |

భయ-పిశాచక-పలాయన-కృతే మన్త్రిణో, వేత్ర-లతికా-హతి-మివాహమ్ || ౫ ||

మదన-విశిఖాహతి-వ్రణ-నికర-నిబిడితం, క్రోడతల-మాశ్రిత-నిదాఘమ్ |

సుఖయ కలయన్త్యచిర-కృత-కుచ-నివేశనం, గాఢ-పరిరమ్భణ-మమోఘమ్ || ౬ ||

ఘటయ మణి-కుణ్ణలే శ్రవణ-యుగలే సుముఖి, నూపురమపి ప్రణయ పాదమ్ |

ముఖరయ చ మేఖలాం సరభస-సమాగమే, మోదయ నివారయ విషాదమ్ || ౭ ||

కర-సరసిజేన తే పరిమలయ వపురిదం మలయజ-రసేన కృత-సేకమ్ |

మమ ముఖం వీటికా-ఘమఘమిత-మాకలయ, శీతలయ మానస-మశోకమ్ || ౮ ||

శ్రివిశ్వనాథ-కవి-భణిత-మగజా-భువో, వల్లికాం ప్రతి వచన-వృన్దమ్ |

గుహ-భజన-పర-రసిక-జనమనో-మోదకం, జయతు భువి పేశల-మమన్దమ్ || ౯ ||

శ్లోకాః -

సుతను విస్సృజాఽఽశజకాం కిం కాతరాసి మయి స్థితే

సతతమపి మే వల్లీ భిల్లీతి భాన్తి గిరో ముఖే |

హృదయ-సదనే త్వన్యా కన్యా న వాస-ముపేయుషీ

తదలమియతా వామం కామం ప్రమోదయ మామపి || శ్లో. ౫౮ || (హరిణీ - ౧౭)

కువలయ-నయనే తవానతా భ్రూః

సుమశర-కార్ముక-దణ్డ ఏవ తస్మాత్ |

అభిహతముదితైః కటాక్ష-బాణైః

అధర-సుధాస్వరసేన జీవయేర్మామ్ || శ్లో. ౫౯ || (పుష్పితార్తా ౧౨, ౧౩)

ప్రాణాధీశ్వరి వీక్షణే త్వ-మధరాఽఽలోకాభిలాషా-ధరే

విశ్వాసానువిధాయకే మయి పరం శ్వాసాన్ సృజస్యాయతాన్ |

ప్రాప్తా యత్ పరుషత్వమప్యపరుషేఽనజ్ఞ-ప్రసజ్ఞోద్యతే

యుక్తం త్వా-మనుస్సృత్య వచ్చి తనుయా అజ్ఞానుషజ్ఞోద్యమమ్ || శ్లో. ౬౦ || (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

కేయం నాథ మహేస్వజే శబరజా కిం నామ వల్లీ ప్రీయే

కిం కార్యం తవ సేవనం కిము ఫలం సాపత్వ్య-మిత్యూహ్యతే |

తక్కిం తేఽభిమతం కథం భవదభిప్రాయో నిరస్యో హతాత్

ఏవం ప్రశ్న-సదుత్తరేషు చతురః షాణ్మాతురః పాతు నః || శ్లో. ౬౧ || (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

ఇతి శ్రీవిశ్వనాథ-కవి-కృతా శ్రీగీత-గాజ్ఞేయ-కావ్యే మానినీ-వర్ణనే చతుర-షాణ్మాతురో నామ దశమస్సర్గః |

అష్టపదీ - ౨౦

శ్లోకాః -

అథ శరవణ-జాతే సాన్వయిత్వాఽఽత్మబన్ధుం

గతవతి రతి-సజ్జే రమ్య-కుజ్జాం రహస్యమ్ |

రచిత-వివిధ-భూషాం వల్లికాం కాచిదాలీ

సతి రజని-ముఖే తాం సాదరం ప్రాహ వాణీమ్ || శ్లో. ౬౨ || (మాలినీ - ౧౫)

అష్టపదీ - ౨౦ (కల్యాణీ రాగే, చాపు తాలే గీయతే)

అతిమ్మదు-పల్లవ-శయన-యుతం శ్రిత-వజ్జుల-మూల-విభాగమ్ |
కోమల-కుజ్జుగృహం భవతీం ప్రతిపాల్య గత-మతుల-రాగమ్ || ౧ ||

పల్లవీ

రమ్యే శివతనుజం వల్లి | ఉపగత-ముపచర వల్లి ||

చలిత-దలై-రప్యభిసృతి-కుజ్జు ఉపాహ్వయతీవ సరాగమ్ |
అలి-నినదై-రభిసర గురుజఘనే మామవలమ్ప్య సవేగమ్ || ౨ ||

భవదభిసరణ-విబోధికయా సఖి పిక-గణ-నాద-విదీర్ణమ్ |
హంసక-కలకల-రవ-సుధయా పరిపూరయ నాయక-కర్ణమ్ || ౩ ||

శరవణ-జనుషే సఖి వినివేదయ మలయ-సమీర-కిశోరమ్ |
భవతి నికటకే సుఖయతి మామితి సానుభవం సుఖ-పూరమ్ || ౪ ||

తవ గలనాద-సహోదర-కలగల-మధుర-నినాద ఉదారే
జనయతు మోదముపాగత-మన్మథ-కాహల-రవవ-దదూరే || ౫ ||

రతి-కలహే జయ పతి-మపరాధిన-మధిక-సుఖేన భుజాభ్యామ్ |
బన్ధన-మలఘు విధాయ నిపీడ్య చ కల్ప-లతా-సదృశాభ్యామ్ || ౬ ||

కుచ-కుమ్భ-యుగం రయ-గతి-విఘ్న-మిహోచరతి ప్రసభం తే |
తదనుభవతు దృఢ-నిశిత-నఖాఙ్క-శ-ముఖ-దలనం తవ కాన్తే || ౭ ||

అధర-రసం పరిపాయయ నాథం తిరయ సుధా-రస-చిన్తామ్ |
అనునయ-చాటు-శతేన వయస్యే విసృజ సుదూర-మహన్తామ్ || ౮ ||

విశ్వనాథ-కవి-భణితమిదం శివభవ-పద-భక్తి-నిదానమ్ |
విలసతు విబుధ-ముఖామ్బురుహే చిర-మతి-మధుర-రస-నిధానమ్ || ౯ ||

శ్లోకాః -

ఆగచ్ఛేత్ ప్రియనాయికాఽద్య కుశలం పృచ్ఛేత్ ప్రయచ్ఛేచ్ఛ సా
గాఢాలిఙ్గన-మఙ్గముత్పలకతాం గచ్ఛేదీదం మామకమ్ |
ఇత్థం ధ్యాయతి పశ్యతి ప్రలపతి భ్రామ్యత్యసౌ గాయతి
ప్రత్యేతి ప్రియమేత్య మఙ్జుల-వచః-పుజ్జాః సుఖం ప్రాపయేః || శ్లో. ౬౩ || (శార్దూల-
విక్రీడితం - ౧౯)

కస్తూరీ-తిలకాయతేఽధినిటిలం కర్ణేఽసితాబ్జాయతే
 నేత్రామ్భోజ-యుగేఽఞ్జనాయత ఇయం గాఢా తమఃసంతతిః ।
 కణ్ఠే నీల-సరాయతే కటి-తటే శ్యామాయ-చేలాయతే
 సాహాయ్యాత్ స్మర-శాసితాఽమ్బుజ-దృశా-మానంద-కన్దాయతే ॥ శ్లో. ౬౪॥ (శార్దూల-
 విక్రీడితం - ౧౯)

గాఢాన్ధకారమపి చేతన-జాల-దృష్టేః
 సఞ్చార-లోప-కరణే దృఢ-బద్ధ-కచ్చమ్ ।
 సిద్ధాఞ్జనం వితనుతే హ్యభిసారికాణాం
 ఆశ్చర్యమేష మదనాభిధ-వైద్యరాజః ॥ శ్లో. ౬౫॥ (వసంతతిలకం - ౧౪)

అష్టపదీ - ౨౧

శ్లోకః -
 వక్త్రేస్తు-మన్దస్మిత-చన్ద్రికాభిః
 ధ్వస్తాన్దకారే స్థితమత్ర కుఞ్జో ।
 ద్వారి స్థితా వీక్ష్య గుహం సలజ్జాం
 వల్లిం సఖీ ప్రాహ సహర్షమేవమ్ ॥ శ్లో. ౬౬॥ (ఉపజాతి - ౧౧)

అష్టపదీ ౨౧ (ఘణ్ఠా రాగే, ఝమ్ప తాలే గీయతే)
 కేలి-కలనోచిత-నికుఞ్జ భవనే ।
 ఇహ విహర దర-హాసిత-వశిత-కమనే ॥ ౧॥

పల్లవీ
 సుఖయ బాలే సోమధర-సూనుమ్ ।
 మధుకర-నికర-రచిత-మధుర-గానే ।
 ఇహ విహర గతి-విజిత-హంస-యానే ॥ ౨॥
 సరస-మృదు-కుసుమ-చయ-రుచిర-శయనే ।
 ఇహ విహర రస-సదన-సురభి-వదనే ॥ ౩॥

సున్దర-మరన్ద-రస-లహరి-శీతే ।
 ఇహ విహర విపినచర-న్యపతి-జాతే ॥ ౪॥
 మధు-పవన-ఘటిత-సుమ-సురభి-పూరే ।

ఇహ విహర మధు-విజయి-వచన-సారే || ౫ ||

తరుణ-శుక-పిక-నికర-కలిత-రావే |

ఇహ విహర కపట-గుణ-రహిత-భావే || ౬ ||

సరల-కిసలయ-నిచిత-దృఢ-వితానే |

ఇహ విహర ముఖ-మిలిత-మధురపానే || ౭ ||

మదన-శర-జనిత-దర-దలన-ధీరే |

ఇహ విహర జలద-నిభ-చికుర-భారే || ౮ ||

శ్రీవిశ్వనాథ-కవి-కథిత-గానమ్ |

కురుత వదనామ్బుజే కుశల-దానమ్ |

భజత రసికాః సతతమీశమేనమ్ | ౯ ||

శ్లోకః -

బాలే త్వత్ప్రతిపాలకే దృఢ-పరీరమ్భాత్సుకే షణ్ముఖే

క్రూరైః కౌసుమ-కార్ముకైః శర-గణైః సంతాపిత-స్వాన్తరే |

ప్రేమ-ద్యోతక-మన్దహాస-లహరీ భూయాత్ తవాహ్లాదిసి

కేయం భీతిరిహ త్వదేక-శరణే నిశ్శక్కు-మజ్కుం భజ || శ్లో. ౬౭ || (శార్దూల-విక్రీడితం -

౧౯)

అష్టపదీ - ౨౨

శ్లోకః -

తతః ససాధ్వసం వల్లీ సహర్షం చ లతా-గృహమ్ |

ప్రావిశత్ షణ్ముఖాస్థానం రణన్-మధుర-నూపురమ్ || శ్లో. ౬౮ || (అనుష్టుభ్ - ౮)

అష్టపదీ ౨౨ (మధ్యమావతీ రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

వల్లీ-వదన-విలోకన-వికసిత-సరస-విలోచన-భాజమ్ |

ప్రాదమివ హిమకర-దర్శన-ఫుల్ల-సమధు-రస-నీల-సరోజమ్ || ౧ ||

పల్లవీ

గిరిజా-తనుజం సముదిత-మదన-వికాసమ్ |

ఆససాద సమ-హార్ద-మసౌ గురు-ముద-మధి-కుజ్జా-నివాసమ్ ||

విద్రుమ-సమ్పూట-వినిహిత-మౌక్తిక-మణి-నికరమివ దధానమ్ |

దర-హసిత-స్ఫురితాధర-లసితం రదగణ-మధిక-విభానమ్ || ౨ ||

శిఖర-విరాజిత-జలద-పరిష్కృత-కనక-ధరాధర-శోభమ్ |
మస్పృణ-శిరోరుహ-భార-విభాసుర-శిరసమిమం మిహిరాభమ్ || ౩ ||

మరకత-తిలక-ద్యుతి-వలిత-భ్రూ-మణ్డిత-మజ్జుల-ఫాలమ్ |
నవజల-భరిత-తటాక-మివ క్రమ-తట-సజ్గత-శుక-బాలమ్ || ౪ ||

హీర-మణీ-మయ-కుణ్డల-కాన్త్యను-రజ్జిత-మజ్జు-కపోలమ్ |
కోకనదోపరి-సజ్గత-ధవలచ్చద-కమలాకర-లీలమ్ || ౫ ||

తరల-తరల-బహు-విమల-మణి-నిచయ-కలిత-మనోహర-హారమ్ |
అనుకృత-వాత-చలద్-బహు-బుద్బుద-శోణ-నదామ్బు-విహారమ్ || ౬ ||

బిభ్రత-మధికటి కానక-తన్తు-వినిర్మిత-చిత్రిత-చేలమ్ |
సన్ధ్యా-కాల-పయోద-మివ స్ఫురదిన్ద్ర-ధనూ-రుచి-జాలమ్ || ౭ ||

అజ్గద-కఙ్కణ-భూషిత-భుజయుగ-మద్భుత-గాత్ర-నివేశమ్ |
సమదన-చల-కర-సూచిత-దయితా-కుచ-వహనాభినివేశమ్ || ౮ ||

వల్యాలోకజ-నిజముదమపి తద్-వచన-సమయ-మధిధాతుమ్ |
శ్రుతి-నికట-గతాం దృశ-మభిదధతం రుచి-జిత-సుమ-శర-కేతుమ్ || ౯ ||

విశ్వనాథ-కవి-విరచిత-మిదమపి గీత-మశేష-బుధానామ్ |
భవతు ముదావహ-మనవరతం ప్రియ-శివసుత-చరిత-సుధానామ్ || ౧౦ ||

శ్లోకాః -

సలీలం గచ్ఛన్త్యాః చకిత-చకితం భర్తృ-సవిధం
ముఖేన్దుం పశ్యన్త్యా అమిత-ముదితో బాష్ప-విసరః |
స్మర-ప్లూనం నాథం స్నపయితు-మివ ప్రాప్త-సమయం
రవి-గ్లానం చన్ద్రోపల-జలభరోఽద్రేస్తటమివ || శ్లో. ౬౯ || (శిఖరిణీ - ౧౭)

ప్రచణ్ణామర్త్యారి-ప్రమథన-సముచ్చణ్ణ-విభవః
ససౌహార్దం పుత్ర్యా త్రిదశ-నృపతేశ్చుమ్మిత ఇహ |
యదీయో దోర్దణ్ణో జయ-కమలయాఽమణ్ణ్యత సదా
స మే సుబ్రహ్మణ్యః కలయతు కలా-కౌశలమయమ్ || శ్లో. ౭౦ || (శిఖరిణీ - ౧౭)

కుత్ర త్వం వల్లి యాతా సహచరి కుమరీ-తీర్థమేతత్ కిమర్థం
స్నాతుం పాతుం చ యుక్తం కథ-మయ-మధరః సక్షతః మత్స్య -దంశాత్ |

మాయా యాతః సహాయః క్వ తవ సజరఠః కుత్ర వేత్సూర్ణువాణాం
సానన్దః స్కన్దదేవో వితరతు కుశలం వీక్ష్య సాకూత-మేతామ్ || శ్లో. ౭౧ || (స్రగ్ధరా - ౨౧)
ఇతి శ్రీవిశ్వనాథ-కవి-కృతౌ శ్రీగీతగాజ్ఞేయ-కావ్యే వల్లికా-మిలనే సానన్ద-స్కన్దదేవో నామ
ఏకాదశః సర్గః ।

అష్టపదీ - ౨౩

శ్లోకః -

తదను సహసా యాతే కార్యచ్ఛలేన సఖీజనే
సదర-మధర-స్నిగ్ధ-స్ఫీత-స్మితార్ద్ర-నతాననామ్ ।
కుసుమ-శయనే న్యస్తాపాఙ్గా-మనఙ్గ-వశంవదాం
శరవణభవో వాచం ప్రాహ ప్రియాం సకుతూహలమ్ || శ్లో. ౭౨ || (హరిణీ - ౧౭)

అష్టపదీ - ౨౩ (నాదనామక్రియా రాగే, ఆది తాలే గీయతే)

వికసిత-సుమ-శయనే మమ సున్దరి కలయ తవ మృదుల-పాదౌ ।
ఇదమపి మార్దవ-గుణమధిలభతాం స్పర్శన-మణ్యవిభేదౌ || ౧ ||

పల్లవీ

కురు సహసా గౌరీ-సుతమ్ । అతి-సుఖయుజమయి మాం వల్లికే ||

త్యజ నహి కశ్చిదిహోస్తి సుహాసిని నయన-నిమీలనమేవమ్ ।
పశ్య విలజ్జముపాగత-మధిక-ప్రియ-మతిశయిత-విభావమ్ || ౨ ||

వదన-సరోరుహ-తల్లజ-నిర్గల-దమృత-రసేన నితాన్తమ్ ।
మధుకర-మివ పద్మిని మాం ప్రీణయ మనసిజ-శర-హతి-తాన్తమ్ || ౩ ||

అపహర కఞ్చుక-మర్ధ-విపాటిత-మురసిజ-గూహక-మేనమ్ ।
విఘటయ తాప-మురోజ-యుగం హృది మమ వినివేశ్య సుపీనమ్ || ౪ ||

శ్లథయతు-మంశుక-మిచ్ఛతి దయితే విరహ-గద-మివ జనోఽయమ్ ।
ఉరరీకురు మామక-నాథన-మిహ జీవయ మా-మసహాయమ్ || ౫ ||

మదనజ-కమ్పన-చల-ఘన-జఘనక-చల-రశనా కల-రావమ్ ।
ఘటయితు-మఖిలపితం మమ తసుతే సాన్త్వనమివ భజ భావమ్ || ౬ ||

అతిదూరాఽఽగతి-భేదయుతం తవ చరణయుగ-మతివహాయమ్ ।
గల-దర-నిఃస్పృత-మణి-మధిత-శ్రమ-కణ-నికర-మపనయేయమ్ || ౭ ||

మనసిజ-జయ-దున్దుభి-నినదాయిత-మణిత-రవైః కృత-మోదమ్ |
హసిత-సుధారస-వచన-కదమైపై-రపనయ మానస-శేదమ్ || ౮ ||

విశ్వనాథ-కవి-నిగదితమిదమిహ విశదిత-షణ్ముఖ-తోషమ్ |
విహారతు కణ్ణతలేఽఖిల-విదుషాం విరచిత-బహు-పరితోషమ్ || ౯ ||

శ్లోకాః -

సా ధూనోతి కరో సకజ్కుణ-రుణత్కారం జిఘృక్షౌ ప్రియే
వేగాదాస్య-సుధాం కరోత్సపి తిరశ్చినం పిపాసౌ ముఖమ్ |
మా మా మేతి చ భాషతే హఠ-సమాశ్లేషం చిక్కిరౌ గిరం
పుష్టాత్సస్య తథాఽపి సమ్మదమిదం కామస్య లీలాయితమ్ || శ్లో. ౭౩ || (శార్దూల-
విక్రీడితం - ౧౯)

ఉద్యుక్తా దయితం విజేతు-మధునా సౌమేషవే సజ్గరే
దోర్వల్లి-దృఢ-బన్ధనాన్యతి-దృఢోరోజ-ద్వయాస్పౌలనమ్ |
తీక్ష్ణగ్రై-ర్దశనై-ర్నఖైశ్చ దలనం చక్రే తథాప్యజ్ఞాసా
శ్రాస్తైషా హ్యబలాత్ప్వ-ముత్పల-దృశాం యుక్తం కుతోఽస్త్వస్యథా || శ్లో. ౭౪ || (శార్దూల-
విక్రీడితం - ౧౯)

కేశా ఆకులితాస్సృజో విగలితాః స్విద్యన్-ముఖామ్భూరహం
శ్వేతా దస్తపటీ శ్లథా భుజలతా నిశ్చేష్టితౌ చ స్తనౌ |
శోణా నేత్రయుగీ నఖ-క్షత-పరిక్లిష్టం చ వల్యా వపుః
తామాదాయ తథాఽపి మోహనకరీం దోర్భ్యాం ననన్ద ప్రభుః || శ్లో. ౭౫ || (శార్దూల-
విక్రీడితం - ౧౯)

అష్టపదీ - ౨౪

శ్లోకాః -

అథ వల్లి రతి-రభస-శ్రాన్తా సప్రేమ-వచన-మిద-మూచే |
సానన్దం శివసూనుం మన్దం మన్దం మరన్ద-రస-రుచిరమ్ || శ్లో. ౭౬ || (ఆర్యా ౧౨-౧౮)

అష్టపదీ - ౨౪ (మజ్జలకౌశిక రాగే, ఏక తాలే గీయతే)

ప్రియ శివసమ్భవ ! లమ్బయ మృగమద-చిత్రక-మత్రప-మేవ మే
వదన-తలే విమలే మధుకర-మివ పుష్కర-పుష్ప-మనోరమే || ౧ ||

పల్లవీ

శివనన్దనే శుభ-మానసా ఖేలతి | కథయామాస సా ||

అధరమిమం మమ నిర్మిత-యావక-లేపజ-రూప-విభాసురమ్ |

కలయ నిరన్తర-దన్తపదం తవ సరభస-మేవ సహాదరమ్ || ౨||

ఘన-నిభ-చికుర-కులం మమ మణ్డయ కేలి-కలా-మరుదాకులమ్ |

బహువిధ-కుసుమిత-సుమ-తతి-కృత-చపలాయిత-మాలికయాఽతులమ్ || 3||

ప్రతను సుముఖ-సవిశేష-విశేషక-మతి-నిబిడోరసిజ-ద్వయే |

హిమ-ఘనసార-పటీర-రనేన మతజ్జ-కుమ్భ-తటాద్వయే || ౪||

అధికటి యోజయ మే జయశక్తి-ధర స్వయ-ముత్స్వన-మేఖలామ్ |

హరిత-పటోపరి తృణ-తతి-గత-హరిగోప-గుణావలి-మణ్డలమ్ || ౫||

ఆకలయాంజ్ఞాన-రంజనమాశ్రిత-కంజాన-భంజాన-నైపుణే |

ప్రమద-నిరర్గల-నిర్గలదశ్రు-నిసర్గ-విసర్గ-యుజీక్షణే || ౬||

కంకణ-మంజుడ-సంకత-మిహ కురు మమ చతురేణ కరేణ తే |

బాహూ గుచ్ఛ-లసచ్ఛవి-రంజ్య-దశోక-భృశోపమ ఆయతే || ౭||

శ్రవసి చ కుణ్డల-మణ్డల-మణ్డన-మురసి విలాసయ మాలికామ్ |

రతి-విషమం చ సమం సకలం కురు మమ పరిపాలయ నాయికామ్ || ౮||

విశ్వనాథ-కవి-విరచిత-ముచితం ప్రియశివ-సమ్భవ-సంకృథే |

లసతు రసజషాం చేతసి విదుషాం పూర్ణ-పురాణ-మనోరథే || ౯||

శ్లోకాః -

అథ స కరుణా-సింధుః బంధుః పులిన్ద-తనూ-భువో

వ్యరచయ-దయం దక్షో వక్షోరుహే మకరీక్రియామ్ |

హృది పరికరోదారం హారం రణన్-మణి-నూపురం

రుచిర-వసనం నేత్రే శ్రోత్రేఽంజ్ఞానం మణి-కుణ్డలమ్ || శ్లో. ౧౭ || (హరిణీ -౧౭)

ఉద్యన్-మాన్మథ-జన్య-జన్య-చలన-స్థానా విభూషాః పునః

సాహార్దేన సమం వనేచర-భువి స్వామీ ప్రతిష్ఠాపయన్ |

ప్రాప్తైతత్ప్రియ-బాంధవానుమతిరప్యేనా-ముదూహ్యోనయా

ప్రాప్య స్కన్ధగిరిం సుతాం సురపతేస్తన్వన్ దదాతు శ్రియమ్ || శ్లో. ౭౮ || (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

మధురమితి మరన్దం ఫాణితం చేక్షుసారం
 మధు-రసమపి దుగ్ధం మన్యతా-మన్య ఏవ |
 గుహ-భజన-పరాణాం సార-సక్త్యాహకాణాం
 అతి-మధురమిదం స్యాద్-గీత-గాజ్ఞేయమేవ || శ్లో. ౭౯ || (మాలినీ - ౧౫)

సకారుణ్యః పాయాత్ స్మర-విజయి-లావణ్య-జలధిః
 తరుణ్యాశ్లిష్టాఙ్గః సుర-పరిషదగ్రణ్యభినతః |
 శరణ్యో లోకానాం త్రిదశ-ముని-పణ్యామిత-గుణః
 స మాం సుబ్రహ్మణ్యః శిఖి-గిరి-వరేణ్యాగ్ర-సదనః || శ్లో. ౮౦ || (శిఖరిణీ - ౧౭)

వల్లీ-సస్మిత-కామ-మన్ధర-చలాపాఙ్గ-ప్రభామణ్డలీ-
 వ్యాకోచార్జున-మేచకోత్పల-సర-భ్రాజచ్ఛిరోధిః సదా |
 సుప్రీతస్సుమ-శేఖరస్య తనుజోఽస్మాకం స్వ-భక్తేష్ట-కృత్
 సుబ్రహ్మణ్య ఉదార-మఙ్గల-నిధిః సమ్పాదయేన్-మఙ్గలమ్ || శ్లో. ౮౧ || (శార్దూల-విక్రీడితం - ౧౯)

రమ్యం శ్రీవిశ్వనాథః కవిరవదదిదం గీతగాజ్ఞేయ-కావ్యం
 శ్రీమత్-కానాడు-కాత్తాన్ పురవరసదనః శాబ్దికః స్కన్ధ-భక్తః |
 గృహ్లాంతః స్కన్ధ-భక్తాః ముదమపి పరమాం తేఽపి విన్దన్తు గానాత్
 పుష్టిం దార్ద్ర్యం చ భక్తిం శ్రియమతి-బహులాం సన్తతం ప్రాప్నువన్తు || శ్లో. ౮౨ || (స్రగ్ధరా - ౨౧)

ఇతి శ్రీవిశ్వనాథ-కవి-కృతౌ శ్రీ-గీతగాజ్ఞేయ-కావ్యే
 స్వాధీన-భర్తృకా-వర్ణనే సుప్రీత-సుబ్రహ్మణ్యో నామ ద్వాదశస్కంధః |
 ఇతి శ్రీనవసాల-రాజధానీ-విరాజమాన-శ్రీగోకర్ణ-క్షేత్రవర-
 సన్నిహిత-శ్వేతనదీతీర-బాభాస్యమాన-శ్రీశివపుర-అగ్రహారాభిజనస్య,
 కానాడు-కాత్తాన్-నగరీ-నివాసినః, శ్రీరామసుబ్రహ్మణ్య-సుధీన్ద్రసూనోః,
 శ్రీబాలామ్బికా-గర్భశుక్తి-శౌక్తికేయస్య, శాబ్దికస్య,
 శ్రీమద్-రామాయాణాది-తత్వ-వివేచకస్య,
 శ్రీవిశ్వనాథకవేః కృతిషు, శ్రీ గీతగాజ్ఞేయ-కావ్యం సమ్పూర్ణమ్ ||

Notes :

1. In every Ashtapadi, the Pallavi is sung after every stanza, as a refrain.
2. Hyphens are added just to make the text easier to read
 - between the words that make up the Samasas or compound words
 - between words that are combined due to Sandhis.If the latter word in the Sandhi starts with a vowel, the letter after the hyphen would be the last consonant of the first word. Eg. భజతా-మరోగ should be read as భజతామరోగ
3. The mUlam with additional notes for greater understanding is given in a separate file.

Shri Gita Gangeyam or Subrahmanya Ashtapadi

శ్రీగీతగాణ్యేయం అథవా సుబ్రహ్మణ్యాష్టపదీ

Kaanaadukaathan Sri Vishvanatha Kavi

Kaanaadukaathan Sri Vishvanatha Kavi, the author of Gita Gangeyam : A short life-sketch
Amongst the many books inspired by Gita Govindam of Jayadeva, some of the well-known ones are Rama Ashtapadi, and Shivageetimaalaa. These celebrate Rama and Sita, and Shiva and Parvati as the hero and heroine of their work, respectively. One of the recent additions to such works, is the Gita Gangeyam, which has been written in the first half of the 20th Century, CE.

The author of this work is Sri Vishvanatha Kavi, who resided in Kaanaadukaathan and in Kundrakudi, in Tamil Nadu, India. He was born circa 1890 CE, and lived till around the age of sixty. His parents were Sri Ramasubramanya Sarma and Balambal, and they were residents of the Shivapuram Agraharam, in Srigokarnam. Srigokarnam (Tirugokarnam in Tamil) is an important temple in Pudukottai, and Goddess Parvati, known there as Brhadamba, is the tutelary deity of the Tondamaan kings who ruled from Pudukkottai in the past few centuries. The Kavi's family worshipped Lord Subrahmanya in Vaideeswaran Koil, and later in Kumaramalai (a small hill shrine near Pudukkottai) as their family deity. Later when he started residing in places around Kundrakudi, the family embraced Lord Subrahmanya of Kundrakudi as their chosen deity. In fact, he has composed Gita Gangeyam in praise of Lord Subrahmanya of Kundrakudi, which is also known as Mayuragiri. He has used synonyms for the place, such as Shikhi-shaila, Mayura-bhudhara etc. in the work.

Sri Vishvanatha Kavi completed his studies in the Vedas and became a Ghanapaathi. He was an Adhyaapaka (instructor) of the Vedas in the Vedapathashala in a village called Uyyakkondaan Siruvayal (now known as O. Siruvayal). He was also well-versed in the Valmiki Ramayana and used to conduct discourses on the Ramayana. In the Tamil month of Aippasi (Ashvayuji), he also held readings of the Tulaa Puraanam, which extols the

greatness of River Kaaveri. Apart from these, he was also a Shaabdika (grammarian), who could perform Ashtaavadhaanam in Vyaakarana (i.e. he could pay attention to and respond to eight different kinds of queries simultaneously posed to him regarding grammar). He was also devoted to his spiritual routine and would not eat until he completed his Shiva Panchaayatana Puja everyday. He had great devotion towards Mahasvami of Kanchi, as well as towards Kutraalam Mouna Svami, whose Math he would occasionally visit and spend a month or so in.

Family members of Sri Vishvanatha Kavi recall that when they later went to have Darshan, Kanchi Mahasvami told them about him, and enquired if they had learnt anything from him. It is also said that the Mahasvami directed some people with doubts in some texts to Sri Vishvanatha Kavi for clarifications.

About fifty years ago, the family (then living in Thirumeyyam) had a visitor from the French Institute of Puducherry, who wanted to collect the works of Kavi. When they searched the ancestral house in Kundrakudi, the room was seen to be invaded by termites. The few available manuscripts were taken by the visitor to the French Institute. Those works were in the Grantha script, it is said. As of now, the only work available to us is the Gita Gangeyam.

Sri Vishvanatha Kavi was married to Smt. Meenakshi. Having no children, the couple adopted his brother's son Sri Ramanathan. Sri Ramanathan completed his Vedic studies upto Ghana, and also mastered South Indian Classical music, having taken lessons from Sri Kottaiyur Ramachandra Bhaagavatar. Sri Ramanathan's younger son Sri Meenakshisundaram is a musician and music teacher, and his son, Sri Kundrakudi M. Balamuralikrishna is a well-known vocalist today.

The immensely famous violinist of yesteryears, Kunnakkudi R. Vaidyanathan, also belongs to this family. His father Sri Ramaswamy was another younger brother of Sri Vishvanatha Kavi.

Sri Vishvanatha Kavi spent his later years with his son's family in Keezha-Poongudi. Till the end he continued his teaching and discourses. He was unwell only for a week before he passed away.

The Gita Gangeyam is a short Kavya, a great work filled with charming verses, that describes the sports of Lord Subrahmanya (Gangeya) and His younger consort Sri Valli.

Although modelled after Gita Govindam, it has a rare beauty of its own. It has 24 Ashtapadis (songs with 8 stanzas) in differing rhythms and has some Shlokas before and after each Ashtapadi. These Shlokas are set in a variety of Chandas (metres) and have amazing descriptions of Nature, the heroic deeds of Subrahmanya and various nuances of the emotions of love. Many are simply sublime prayers to Him.

The book was published in 1982 by Murugan Tiruvarut Sangam of Chennai, under the guidance of musician and scholar Sri TS Vasudevan. It was made part of the Guha Bhajana Sampradaaya and published in the book of Hari-hara-guha Bhajana Sampradaaya published by Sri AK Gopalan Bhagavata. Later it was also published by Pranatartihara Bhajana Mandali of Bengaluru and then by Dr P Siva of Hyderabad. Reconciling these four sources, this book has now been uploaded online in www.sanskritdocuments.org, under the Stotras of Subrahmanya. We hope many will read and appreciate this beautiful Kavya and musicians will add songs from it in their repertoire.

Note : Some of the lesser known words have been spelt here with double a's to aid their correct pronunciation.

Encoded, edited, and proofread by

Rajani Arjun Shankar *rajani_arjun at yahoo.com*

——
Shri Gita Gangeyam or Subrahmanya Ashtapadi

pdf was typeset on July 9, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

